

Spoštovani,

ob svetovnem dnevu hrane Vam pošiljamo sporočilo za javnost s pomembnimi informacijami in konkretnimi pobudami za učinkovite rešitve za več lokalne hrane v javnih naročilih in povečanje prehranske varnosti.

Celje, okt, 2025. Hrana je strateška dobrina — tega se še posebej zavedamo 16. oktobra, na svetovni dan hrane, ko nas pretresajo podobe lačnih ljudi po svetu. V času geopolitičnih in podnebnih sprememb je prehranska varnost ključna tudi za stabilnost oskrbe javnih zavodov. Slovenija večino hrane uvaža, državne rezerve pa zadoščajo le za približno teden dni za čas morebitnih izrednih razmer, zato je potrebno prehranske dobavne verige okrepiti tako za javne naročevalce kot za prebivalce.

Na simpoziju, ki je bil organiziran septembra v Celju » **Javno naročanje z vizijo – trajnostna lokalna hrana v javne zavode**« so nastale koristne pobude kako **doseči** osrednji cilj: »Želimo, da bi naši otroci v vrtcih, šolah, bolniki v bolnišnicah in vsi uporabniki javnih **naročil jedli več kakovostne, lokalne, trajnostno pridelane hrane iz Slovenije.**« **Prednost pri naročanju naj ima lokalna ekološka hrana**, nato hrana iz shem kakovosti, nato konvencionalno lokalno pridelana hrana, vse pred uvoženo. Tista, **ki ima najkrajšo pot od izvora do naročnika.** Kriterij za naročanje pa je že sedaj »**najugodnejši ponudnik**« kar pa ne pomeni »**najcenejši ponudnik**«, kar se pogosto dogaja v praksi **ampak so pomembni še ostali kriteriji**, ki lahko pomagajo javnim naročevalcem pri izbiri ponudnika za kvalitetno lokalno hrano.

Kot je uvodoma poudarila Ana Frelih Larsen z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, je treba okrepiti dobavo hrane v javne zavode: »Veliko lahko dosežemo s povezovanjem pridelave s potrošnjo v javnih zavodih, s praktičnim usposabljanjem ter izboljšano logistiko.« Predstavila je tudi pozitivne aktivnosti, ki se že izvajajo v tej smeri.

Na posvetu so nastale številne pobude za več lokalne hrane v javnih naročilih. Na osnovi dobrih praks so sestavili priporočila kjer lahko **javni naročniki takoj že preverijo, ali so v okviru obstoječe zakonodaje že storili vse**, kar je **mogoče**, da bi dobavili več lokalne hrane v javne zavode(npr naročanje po ločenih sklopih, povezovanje s kmeti in zadrugami v lokalnem okolju ipd..) Predlagani predlogi vključujejo tudi **jasne kriterije v razpisih, ki dajejo prednost lokalni hrani. Predlagajo** poenostavitev postopkov javnega naročanja, **ustanovitev javne službe za pomoč naročnikom** (namesto dosedanjih zasebnih svetovalcev in odvetniških služb, ki sedaj pomagajo javnim naročevalcem pri razpisih),

Predlagane so tudi **spodbude za pridelavo ključnih rastlin v skladu z mednarodno pogodbo FAO »50 rastlin, ki hranijo svet«**. Za javne zavode naj se prednostno dobavljajo živila, ki jih v Sloveniji najlažje pridelamo: krompir, žitarice, med, zelišča, mleko, meso, stročnice, sezonska zelenjava ipd. Predlagani so konkretni predlogi za povečanje pridelave hrane ter okrepitev agroživilske panoge,

Potrebna bo nadgradnja sistemskih rešitev, ki bodo zagotavljale **prehransko varnost od semena do krožnika** za oblikovanje trdnih prehranskih verig, ki so pomembne tako za javne naročevalce kot za prehransko varnost prebivalcev. Predlagana je aktivacija vseh ključnih deležnikov vse od občin, organizacij kmetov, institucij in odločevalcev ter podpornih organizacij. Dodan je predlog zakonodajnih sprememb za večjo samooskrbo.

Kmetijske organizacije naj okrepijo pridelavo, vzpostavijo zadružne distribucijske verige in jih prilagodijo za delovanje tudi v izrednih razmerah. Predlog je, da je **prehranska varnost tudi glavna usmeritev strateških dokumentov »Vizija kmetijstva do leta 2040«** in **pomemben steber v dokumentih nacionalne strategije za okrevanje in odpornost.**

Hrana ni strošek, temveč strateška naložba. Zdaj je čas, da to prepoznamo in ukrepamo. V tem krogotoku pa moram sodelovati vsi. Hrana namreč ni le civilna dobrina. V kriznih razmerah (vojne, naravne nesreče, hekerski napadi) postane **strateški vir**. Zato je nujno sodelovanje z vseh deležnikov pri oblikovanju **nacionalne prehranske strategije**, ki vključuje **blagovne rezerve, lokalne dobavne verige in logistično podporo**, ki jo potrebno vzpostaviti v normalnih razmerah tako za javne naročevalce kot za prebivalce.

Naprošamo Vas, da gredo preučitve teh predlogov in pobud v smer pozitivnega razmišljanja: **»Kako lahko vsak od nas s svojimi dejanji pripomore za več lokalne slovenske lokalne hrane v javnih zavodih in krepitvi prehranske varnosti?«**

Celotne pobude so bile poslane tudi odločevalcem, institucijam po seznamu naslovnikov, ki so del pobud O njihovih odgovorih vas bomo obvestili

Pobude so objavljene na spletni strani: : www.ekoci.si na povezavi: <https://ekoci.si/wp-content/uploads/2025/10/POBUDE-IZ-SIMPOZIJA-JAVNO-NAROCANJE-Z-VIZIJO-VEC-TRAJNOSTNE-LOKALNE-HRANE-V-JAVNE-ZAVODE-or.pdf> Ter poslane ciljnim javnostim, naprednim medijem in objavljene na spletnih omrežjih.

Soustvarjajmo trajnostno prehransko varnost skupaj. Za sedanje in prihodnje rodove.

S spoštovanjem in hvaležnostjo, da nismo lačni.

Za Ekoci in strokovnjake pri pripravi besedil,

Irena Rotar, predsednica
Združenja Ekoci

OBVESTILO: Pobude so nastale na podlagi **zbranih predlogov na simpoziju**, ki ga je izvajalo Združenje Ekoci in **ne odražajo stališč financerja.**

Aktivnost izvedbe simpozija je financiralo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano iz naslova Mreže za podeželje (Tehnična pomoč Strateškega načrta SKP 2023-2027).

**Financira
Evropska unija**

**SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA**

Organizator simpozija:

**Združenje EKOCI -
eko civilna iniciativa**

**f Ekoci - eko civilna
iniciativa**

**📍 Ulica Savinjske ceste 4,
SI - 3310 Žalec**

Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen
Sonaravni vrtovi

✉ ekoci.si@gmail.com

🌐 www.ekoci.si

**Bodimo pripravljeni - nič
nas ne sme presenetiti**